

WWF

SAŽETAK
IZVEŠTAJA

INT

2016

Izveštaj o živoj planeti 2016

SAŽETAK ZA MEDIJE

© Bpim Holland / Getty Images

Izveštaj o stanju planete, koji WWF priprema svake dve godine, je sveobuhvatna studija o trendovima u svetskoj biološkoj raznovrsnosti i zdravlju planete. Dajući pregled stanja o zdravlju naše planete i uticaju ljudskih aktivnosti na planetu, te nudeći moguća rešenja, izveštaj pruža podršku vladama, zajednicama, preduzećima i organizacijama prilikom donošenja odluka o korišćenju i zaštiti resursa planete.

INDEKS O STANJU PLANETE (LPI) UVID U BIOLOŠKU RAZNOVRSNOST NAŠE PLANETE

LPI nam predstavlja na koji način se menja brojnost vrsta, prateći trendove za 14.152 populacije 3.706 vrsta kičmenjaka. Ovo nije popis svih divljih životinja, ili lista svih nestalih vrsta, nego izveštaj o tome kako se menjala brojnost populacija divljih vrsta.

Ključne informacije Izveštaja o stanju planete 2016 pokazuju da:

- Od 1970. do 2012. godine je došlo do pada brojnosti populacija kičmenjaka od 58%.
- Drugim rečima, **populacije** ptica, gmizavaca, vodozemaca i riba **umanjene su za više od pola, tokom nešto malo više od 40 godina.**
- **Prosečno godišnje smanjenje je 2 posto** – i nema naznake da će se ta brzina smanjiti.
- Ako se ovaj **trend nastavi**, populacije vrsta mogle bi da se smanje seku za **67%** do 2020. godine, tokom samo pola veka.

JESTE
LI
ZNALI?

2020. stupa na snagu sprovođenje obaveza preuzetih u okviru klimatskog sporazuma u Parizu. Te iste godine je i rok za prve ekološke inicijative u okviru globalnog plana za održivi razvoj. U tom istom razdoblju zemlje bi trebalo da ispune međunarodne ciljeve za zaštitu biološke raznovrsnosti.

ZAŠTO POPULACIJE NAJZNAČAJNIJIH VRSTA OPADAJU?

Gubitak staništa i degradacija

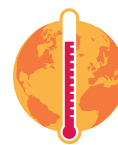
Prekomerna eksploatacija

Zagađenje

Invazivne vrste i bolesti

Klimatske promene

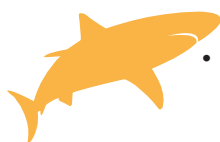
LPI UKRATKO

KOPNO	SLATKOVODNI EKOSISTEMI	MORE
<ul style="list-style-type: none"> • Uključuje: šume, savane, travna staništa, pustinje, gradove i poljoprivredne površine. • Broj praćenih vrsta: 4.658 populacija 1.678 vrsta. • Ključne informacije: pad od 38 posto u prosečnoj brojnosti populacije u razdoblju od 1970. do 2012., s prosečnim godišnjim padom od 1,1 posto. • Najveće pretnje: gubitak staništa i degradacija, prekomerna eksploatacija. • ČINJENICA: Većinu Zemljine površine su do sada izmenili ljudi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uključuje: jezera, reke i močvare. • Broj praćenih vrsta: 3.324 populacije 881 slatkovodne vrste. • Ključne informacije: pad od 81 posto u prosečnoj brojnosti populacije u razdoblju od 1970. do 2012., s prosečnim godišnjim padom od 3,9 posto. • Najveće pretnje: Gubitak staništa i degradacija zbog regulacija reka i izgradnje hidroelektrana. • ČINJENICA: Slatkovodna staništa pokrivaju samo 0,8 posto Zemljine površine, ali pružaju stanište za gotovo 10 posto poznatih vrsta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uključuje: Okeane i mora, te koralne grebene, mangrove i ribolovna područja. • Broj praćenih vrsta: 6.170 populacije 1.353 morskih vrsta (ptica, sisara, gmizavaca i riba). • Ključne informacije: pad od 36 posto u prosečnoj brojnosti populacije u razdoblju od 1970. do 2012., s prosečnim godišnjim padom od 1 posto. • Najveće prijetnje: Prekomerni ribolov, uništavanje staništa i klimatske promene. • ČINJENICA: Većina ribljih populacija koje najviše pridonose globalnom ulovu ribe su ili potpuno ili prekomerno izlovljene.

UGROŽENE VRSTE

- Zbog zagrevanja područja na Arktiku na kojima se gnezdi velika sprutka (*Calidris cantus*), jedinke ove ptice su sve manje i sa kraćim kljunovima, što im otežava mogućnost da dosegnu do duboko zakopanih mekušaca.
- Afričkim slonovima ozbiljno pretil prekomerna eksploatacija (uglavnom zbog krivolova) kao i gubitak i fragmentacija staništa. Novi podaci pokazuju da je njihova brojnost pala za oko 111.000 od 2006. godine. Danas ih je ukupno oko 415.000.
- Procenjuje se da trećini morskih pasa, morskih golubova i raža pretil izumiranje prvenstveno zbog prekomernog ribolova.
- Broj rečnih delfina, poput iravadijskog delfina (*Orcaella brevirostris*), naglo opada zbog nenamernog hvatanja, kao što je zaplitanje u ribarske mreže.

JESTE
LI
ZNALI?

Nedavne studije ukazuju da je moguće da ulazimo u **šesto masovno izumiranje**. U prošlosti, takva velika masovna izumiranja su se događala tokom više stotina, hiljada do miliona godina. Danas se događa unutar razdoblja jednog ljudskog života.

UZROCI

Ljudske aktivnosti utiču čak i na velike sisteme koji održavaju život na Zemlji. Istraživači sugerišu da smo već prekoračili četiri od devet granica planete – one koje se odnose na klimatske promene, integritet biosfere, promenu korišćenja zemljišta i tokove fosfora i azota – što nas vodi na opasan, nepoznat teren.

Ekološki otisak predstavlja zbir svih “ekoloških usluga” koje ljudi “zahtevaju” od određenog prostora - ukazuje na to da tražimo regenerativnu sposobnost u iznosu 1,6 planete Zemlje, kako bi podržali trenutnu globalnu potrošnju.

Sve veći pritisak na biološku raznovrsnost, naš značajan ekološki otisak i prekoračenje granica planete utiče i na ljude i na prirodu, a oni su sastavni deo naših sadašnjih sistema proizvodnje, potrošnje, finansija i upravljanja.

Antropocen

Smatra se da planeta ulazi u novu geološku epohu: Antropocen, obeležen onim što je samo jedna vrsta (Homo sapiens) učinila planeti. U budućnosti uticaj ljudskih delatnosti - od mega-gradova do plastičnog otpada - biće vidljiv i u geološkim slojevima, baš kao što danas možemo videti dokaze udara meteorita i vulkanskih erupcija, koje su obeležile protekla geološka razdoblja.

PUT NAPRED

21. vek stavlja čovečanstvo pred dvostruki izazov: kako održavati prirodu i njene usluge i kako stvoriti pravedan dom za ljude na planeti sa ograničenim resursima.

Zaštita životne sredine uz privredni i društveni razvoj zahteva promenu sistema. Moramo napraviti pomak od donošenja kratkoročnih odluka do usvajanja dugoročnih, sveobuhvatnih, međugeneracijskih vizija. Osnovni deo toga je reforma sistema proizvodnje hrane i energije.

PUTOVANJE OD PLANETE DO TANJIRA

Proizvodnja hrane je jedan od glavnih uzroka gubitka biološke raznovrsnosti kroz uništavanje staništa, prekomernu eksploataciju vrsta (posebno prekomeran izlov riba), zagađenje i gubitak plodnog zemljišta. To je jaka pokretačka sila koja planetarni sistem dovodi do kritičnih tačak.

Potrebni su novi modeli proizvodnje i potrošnje, kako bi se formirao održiv i elastičan sistem proizvodnje hrane, koji može apsorbovati šokove i brzo se oporaviti od njih, dok kontinuirano osigurava hranu za mnogo više ljudi.

Put ka agroekologiji

Malavi je nedavno prešao sa subvencioniranja hemijskih đubriva na primenu agroekoloških praksi, koje u većoj meri oponašaju prirodne procese.

Danas se u zemlji **rod kukuruza više nego udvostručio**, u korist više od 1,3 miliona njenih najsiromašnijih stanovnika.

JESTE
LI
ZNALI?

75 % trenutnih zaliha hrane u svetu se generiše iz samo **12 biljnih i 5 životinjskih vrsta.**

Da bi se postigao održivi razvoj, moramo postati svesni da imamo samo jednu planetu i da su nam njeni resursi ograničeni. To mora biti deo svih razvojnih strategija, ekonomskih i poslovnih modela, kao što mora biti izraženo i u načinu života pojedinaca.

**ZAJEDNO
MOŽEMO...
RAD SA
ZAJEDNICAMA,
PREDUZEĆIMA
I VLADAMA**

OČUVATI PRIRODNI KAPITAL

WWF radi zajedno sa zajednicama širom sveta kako bi popravili i zaštitili ekosisteme i njihove usluge, za ljude i biljni i životinjski svet, da žive i napreduju.

Na Madagaskaru WWF saraduje sa lokalnim zajednicama u Melaky regiji kako bi povratili mangrov drveće, i pomogli stvaranje stabilnih izvora prihoda i izgradili otpornost na ekstremne vremenske i klimatske promene.

Do danas, seljani su posadili oko 60.000 sadnica u tom području.

PROIZVODITI BOLJE

Preduzeća imaju ključan uticaj na zdravlje ekosistema, populaciju biljnog i životinjskog sveta, korišćenje prirodnih resursa i održivi društveni razvoj.

WWF saraduje s vodećim svetskim maloprodajnim i potrošačkim kompanijama kako bi se podstakli održivi snabdevački lanci i proizvodne prakse, kao i smanjenje ekološkog otiska i uticaja na životnu sredinu.

KONZUMIRATI MUDRIJE

Kao što vlade prelaze sa kratkoročnog donošenja odluka na dugoročne vizije, politike treba da podstiču slične napore na nivou zajednice i poslovnog sveta.

U Seulu, na primer, program Eko-kilometraža koristi sistem nagrađivanja kako bi podstakao stanovnike da štede energiju. Od 2009. godine do danas, kroz program je evidentirano smanjenje od 40 posto u upotrebi energije.

Zašto smo ovde

Kako bi zaustavili degradaciju prirodnog okruženja na planeti i izgradili budućnost u kojoj ljudi žive u skladu s prirodom.

wwf.rs